

Görüntüleme İşlemi Sırasında Hastada Ortaya Çıkan Zarardan Kim Sorumludur? Olgu Sunumu

Zeynep DOĞAN¹
Muhammet CAN²

Giriş

Radyolojik görüntüleme amacıyla periferik damar yolundan verilen kontrast maddenin damar dışına kaçması bilinen bir komplikasyondur. Bu olgularda, %0,1 ile %0,3 arasında değişen damar dışına kaçma insidansları raporlanmıştır (1). Çoğu ekstremitasyon minimal şişlik veya eriteme neden olur, ancak büyük miktarda kontrast ekstremitasyonu ile cilt nekrozu, ülserasyon ve kompartman sendromu oluşabilir (2). Bilindiği üzere radyolojik görüntüleme yapılmasında tetkik isteyen klinisyen, radyoloji uzmanı ve çekimi yapan tekniker olmak üzere üç birim rol oynamaktadır. Ancak radyolojik görüntüleme sürecinde yaşanacak olası aksaklıklarda özellikle adli açıdan hangi birimin ne kadar sorumlu olduğu konusunda netleşmiş sınırlar bulunmamaktadır.

Bu çalışmada, görüntüleme işlemi sırasında hastanın başına gelen bir olayın, hastada

bir komplikasyon mu yoksa bir tıbbi uygulama hatasına bağlı olarak mı ortaya çıktığının araştırılması ve ayrıca ortaya çıkan bu tablodan kim / kimlerin sorumlu olacağına dair olaylar zincirini tartışmak amaçlanmıştır.

Olgu

28 yaşında kadın hasta 2 aydır olan sol kolunda ağrı yakınmasıyla Ortopedi ve Travmatoloji Polikliniğine başvurmuştur. Yapılan fizik muayenede hastanın sol dirsek anteroposterior yüzde kas içerisinde ele gelen kitlesel bulduğu ve dirsek hareketlerinin ağrılı olduğu belirtilerek hastadan kontrastlı MR ve EMG istenmiştir. EMG bulguları normal olarak değerlendirilmiştir. MR öncesi hastadan böbrek fonksiyon testleri (GFR, üre, kreatinin) istenmiştir. Muayenenin yapıldığı hastanedeki MR cihazı arızalı olduğu için 1 gün sonra aynı hastanenin başka şubesinde çekim yapılmış ve MR sonuç raporunda has-

¹ Arş. Gör. Dr., Balıkesir Üniversitesi Tıp Fakültesi, Adli Tıp AD., zeynepdoganmd@gmail.com

² Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Tıp Fakültesi Adli Tıp AD., balikesircan@gmail.com

Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik tabip sorumluluğunda radyopak madde enjeksiyonu yapmak şeklinde yeniden düzenlenmiştir. (6) Mahkemece Massachusetts'ten bir hastanenin röntgen bölümünden sorumlu radyoloğun, röntgen uygulayan teknisyenin hatasından sorumlu olmadığına karar verilmiştir (7).

Bizim olgumuzda ilgili hastaneden çekim esnasında olanlar hakkında iki kez bilgi ve belge istenmiş olmasına rağmen çekim esnasında bulunan teknikerin yaptığı işlemlere dair hiçbir kayıt tarafımıza iletilmediği için tıbbi görüntüleme teknikerinin görev tanımına uygun hareket edip etmediği hakkında bir veri elde edilememiştir. Radyoloji teknikerlerinin radyoloji uzmanı denetiminde çalışmasına rağmen bizim vakamızda radyoloji uzmanı ile iletişim kurulup kurulmadığı konusunda da veri elde edilmemiştir. Ayrıca soruşturma evrakında sadece ortopedi uzmanı hakkında değerlendirme istendiği için radyoloji uzmanı hakkında kanaat belirtilememiş olmakla birlikte çekim esnasında hazır bulunmadığı sürece teknisyenin yaptığı işlem sonucu ortaya çıkan zarardan dolayı doğrudan sorumlu tutulamayacağı, hastanın ağrı şikayeti olduktan sonra tekniker tarafından radyoloji uzmanına danışılması gerektiği kanaatindeyiz.

Radyolojik görüntülemelerde olduğu gibi farklı birimlerin dahil olduğu tanı ve tedavi süreçlerinde yaşanabilecek aksaklıklarda sürece dahil olan tüm birimler tıbben ve hukuken sorumluluk almalı, yasal süreçlerde bütün birimlerden görüşler alınarak karar verilmelidir.

Kaynaklar

1. Radyografik kontrast maddenin damar dışına kaçmasına bağlı üst ekstremitede kompartman sendromu ve el dorsalinde doku defekti. Ömer Kokaçya, İbrahim Tabakan, Erkan Servet. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/429427>
2. Extravasation of radiographic contrast material and compartment syndrome in the hand: a case report. Tomas Belzunegui, Clint Jean Louis, Laura Torrededia, Julio Oteiza. <https://sjtrem.biomedcentral.com/articles/10.1186/1757-7241-19-9>
3. Safety of Power Injector Use in Children as Measured by Incidence of Extravasation <https://www.ajronline.org/doi/full/10.2214/AJR.05.0667?cited-by=yes&ck=nck&legid=ajronline%3B187%2F2%2F580&mobileUi=0>
4. http://www.cevrehastanesi.com.tr/upload/dosya/ik-gt12-radyoloji_uzmanipdf_20181017010239.pdf
5. Sağlık Meslek Mensupları İle Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş Ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/05/20140522-14.htm>
6. Sağlık Meslek Mensupları İle Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş Ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/11/20211120-15.htm>
7. The Relations of the Radiologist and the Law <https://pubs.rsna.org/doi/abs/10.1148/23.4.414>